

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov 1/ **J. Ď.** a 2/ **E. Ď.**,
bývajúcich v S., proti žalovanej **Obci S.-H., o náhradu škody 4 136,-- Sk s príslušenstvom**,
ktorá je vedená na Okresnom súde Žilina pod sp.zn. 17 C 182/2005, o dovolaní žalobcov 1/
2/ proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 9. októbra 2007 sp.zn. 9 Co 150/2007
a uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 30. mája 2008 sp.zn. 6 Co 114/2008, takto

r o z h o d o l :

Konanie o dovolaní proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 9. októbra 2007 sp.zn.
9 Co 150/2007 **z a s t a v u j e .**

Dovolanie proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 30. mája 2008 sp.zn.
6 Co 114/2008 **o d m i e t a .**

Žalovanej náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Žilina rozsudkom zo 17. januára 2007, č.k. 17 C 182/2005-76 zamietol
žalobu, ktorou sa žalobcovia 1/, 2/ domáhali voči žalovanej náhrady škody spôsobenej
nesprávnym úradným postupom vo výške 4 136,-- Sk spolu s 13 % úrokom z omeškania
od 19. júna 2003 až do zaplatenia. Žalovanej náhradu trov konania nepriznal. S poukazom
na ustanovenie § 18 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú
rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom dospel k záveru
o nedostatku pasívnej legitímácie žalovanej. Uviedol, že žalovaná ako samostatný územný
a správny celok Slovenskej republiky nie je štátnym orgánom alebo orgánom štátnej
organizácie, pri ktorom štát zodpovedá za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom.

Krajský súd v Žiline na odvolanie žalobcov 1/, 2/ rozsudkom z 9. októbra 2007 sp.zn. 9 Co 150/2007 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny v zmysle § 219 potvrdil. Žalovanej nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. V celom rozsahu sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi prvostupňového súdu, týkajúcimi sa nedostatku pasívnej legitímácie žalovanej. Ustálil, že pokiaľ sa žalobcovia 1/, 2/ vo svojej žalobe domáhali náhrady škody v zmysle § 18 zákona č. 58/1969 Zb., ich žaloba mala smerovať voči ústrednému orgánu štátnej správy, do ktorého pôsobnosti patrí odvetvie štátnej správy, v ktorom k nesprávnemu úradnému postupu došlo a nie voči orgánu, ktorý škodu spôsobil.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podali dovolanie žalobcovia 1/, 2/, ktorí navrhli rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a žalovanú zaviazať k zaplateniu uplatňovanej sumy. V dôvodoch dovolania rozoberali skutkový a právny stav veci. Zároveň požiadali súd o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov v dovolacom konaní a o ustanovenie zástupcu z radov advokátov pre dovolacie konanie.

Okresný súd Žilina uvedeným žiadosťami žalobcov 1/, 2/ nevyhovel a uznesením zo 14. marca 2008, č.k. 17 C 182/2005-148 rozhodol, že im nepriznáva oslobodenie od platenia súdnych poplatkov v dovolacom konaní a neustanovuje im zástupcu z radov advokátov pre dovolacie konanie. Dospel k záveru, že pomery žalobcov 1/, 2/ neodôvodňujú oslobodenie od súdnych poplatkov a tým ani podmienky pre ustanovenie zástupcu z radov advokátov.

Na odvolanie žalobcov 1/, 2/ Krajský súd v Žiline uznesením z 30. mája 2008, sp.zn. 6 Co 114/2008 uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne v zmysle § 219 O.s.p. potvrdil. V celom rozsahu sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi prvostupňového súdu.

Aj proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podali žalobcovia 1/, 2/ dovolanie, v ktorom namietali porušovanie svojich základných práv a slobôd zo strany žalovanej a poukazovali na nespravodlivý postup súdov. Navrhli napadnuté uznesenie krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Okresný súd Žilina uznesením z 31. júla 2008 č.k. 17 C 182/2005-218 vyzval dovolateľov 1/, 2/, aby si v lehote 10 dní od doručenia uznesenia zvolili advokáta pre dovolacie konanie a doručili súdu plnomocenstvo oprávňujúce advokáta na ich zastupovanie pred dovolacím súdom. Na uvedenú výzvu dovolatelia 1/, 2/ reagovali predložením nevyplneného plnomocenstva pre advokáta, o pridelenie ktorého súd požiadali.

Okresný súd Žilina uznesením z 18. augusta 2008 č.k. 17 C 182/2005-222 opätovne vyzval dovolateľov 1/, 2/ na zvolenie advokáta pre dovolacie konanie a na predloženie jemu udeleného plnomocenstva. Uvedenú výzvu dovolateľ 1/ prevzal 20. augusta 2008 (č.l. 223 spisu), dovolateľka 2/ dňa 28. augusta 2008 (č.l. 223 spisu), avšak do rozhodnutia dovolacieho súdu nepredložili plnú moc na zastupovanie advokátom v dovolacom konaní. V písomnom podaní z 30. augusta 2008 (č.l. 224 spisu), doručenom súdu 2. septembra 2008, opätovne žiadali o pridelenie zástupcu z radov advokátov pre dovolacie konanie.

I/ K dovolaniu dovolateľov 1/, 2/, ktorým napadli rozsudok Krajského súdu v Žiline z 9. októbra 2007 sp.zn. 9 Co 150/2007 (t.j. k ich v poradí prvému dovolaniu na č.l. 146 spisu), dovolací súd uvádza, že v zmysle § 241 ods. 1, veta druhá O.s.p. musí byť dovolateľ v dovolacom konaní zastúpený advokátom, pokiaľ nemá právnické vzdelanie buď sám, alebo jeho zamestnanec (člen), ktorý za neho koná. Citované zákonné ustanovenie teda vyžaduje, aby bol dovolateľ vzhľadom k zvýšenej odbornej náročnosti dovolacieho konania zastúpený profesijným advokátom. Napriek tomu, že žalobcovia 1/, 2/, ktorí nemajú právnické vzdelanie, a ako dovolatelia takéhoto zástupcu potrebujú, a že ide o zákonnú podmienku dovolacieho konania, ktorej nesplnenie bráni prejednaniu ich dovolania, nepoverili v súdom určenej lehote a ani doposiaľ svojím zastupovaním žiadneho kvalifikovaného zástupcu.

So zreteľom na nerešpektovanie výzvy musel Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) prihliadnuť (§ 243c O.s.p.) na ustanovenie § 104 ods. 2 O.s.p., v zmysle ktorého ak sa nepodarí nedostatok podmienky konania odstrániť, konanie sa zastaví. Aplikujúc uvedené zákonné ustanovenia preto dovolací súd konanie o dovolaní žalobcov 1/, 2/ zastavil bez toho, aby sa zaoberal vecnou správnosťou napadnutého rozhodnutia.

II/ Pokiaľ ide o dovolanie žalobcov 1/, 2/ proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 30. mája 2008 sp.zn. 6 Co 114/2008 (t.j. o v poradí druhé dovolanie žalobcov 1/, 2/ na č.l. 163 spisu) Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podali včas účastníci konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním. Treba dodať, že i keď dovolatelia v konaní o (druhom) dovolaní nie sú zastúpení advokátom a nemajú právnické vzdelanie (§ 241 ods. 1 O.s.p.), povaha napadnutého rozhodnutia vylučuje, aby v prípade tohto dovolania bol nedostatok podmienky povinného zastúpenia považovaný za dôvod pre zastavenie konania. Za situácie, kedy je predmetom dovolacieho prieskumu rozhodnutie súdu o nevyhovení žiadosti účastníka o ustanovenie zástupcu z radov advokátov, by trvanie na podmienke povinného zastúpenia popieralo cieľ, ktorý sledoval účastník konania.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Pokiaľ dovolanie smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu je tento opravný prostriedok prípustný, ak smeruje proti zmeňujúcemu uzneseniu odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 O.s.p.), alebo potvrdzujúcemu uzneseniu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu (§ 239 ods. 2 písm. a/ O.s.p.), alebo ak ním bolo potvrdené buď uznesenie súdu prvého stupňa o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia (§ 239 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) alebo ak ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky (§ 239 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Keďže rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré je napadnuté (druhým) dovolaním, nevykazuje znaky niektorého z týchto uznesení, nemožno prípustnosť dovolania žalobcov 1/, 2/ vyvodiť z ustanovenia § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. Potrebné je uviesť aj to, že vzhľadom na výšku uplatňovaného nároku je dovolanie neprípustné aj s poukazom na ustanovenie § 238 ods. 5 O.s.p.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1, veta druhá O.s.p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnúť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237

O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti uzneseniu podľa § 239 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku alebo uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom). Existencia niektorej z vyššie uvedených väd však dovolacím súdom nebola v konaní zistená.

So zreteľom na žalobcami 1/, 2/ tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa dovolací súd osobitne zameral na otázku, či konanie nie je postihnuté vadou uvedenou v ustanovení § 237 písm. f/ O.s.p.

Dovolatelia 1/, 2/ tvrdili, že súdy im pri rozhodovaní o návrhu na oslobodenie od súdneho poplatku a o návrhu na ustanovenie zástupcu z radov advokátov pre dovolacie konanie odňali právo na spravodlivý súdny proces a možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie taký závadný postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných práv účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva.

Pri posudzovaní (druhého) dovolania žalobcov 1/, 2/ podľa obsahu je zrejmé, že podstatnou je v ňom námietka žalobcov 1/, 2/, že súdy nesprávne posúdili zistený skutkový stav a pri aplikácii ustanovenia § 138 ods. 1 O.s.p. dospeli k nesprávnemu záveru o nesplnení podmienok pre oslobodenie od súdneho poplatku a pre ustanovenie zástupcu pre dovolacie

konanie. Dovolatelia 1/, 2/ teda namietali, že týmto dovolaním napadnuté uznesenie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je relevantný dovolací dôvod (možno ním odôvodniť procesne prípustné dovolanie), nesprávnosť právneho posúdenia ale nezakladá žiadnu z vád v zmysle § 237 O.s.p.

Treba dodať, že pre vyhoviecie návrhu účastníka na oslobodenie od súdneho poplatku (a pre vyhoviecie jeho návrhu na ustanovenie zástupcu z radov advokátov) je v zmysle § 138 ods. 1 O.s.p. potrebné, aby súčasne boli splnené dve podmienky, a to že: 1/ oslobodenie je odôvodnené pomermi žiadateľa a 2/ nejde o prípad svojvoľného alebo zrejme bezúspešného uplatňovania alebo bránenia práva. Ak z týchto podmienok nie je splnená čo i len jedna, nemožno žiadosti vyhovieť. V danom prípade súdy nevyhoveli žiadosti dovolateľov 1/, 2/ z dôvodu nesplnenia prvej podmienky, keď dospeli k záveru, že pomery dovolateľov 1/, 2/ neodôvodňujú oslobodenie od súdnych poplatkov. Takisto nebolo možné vyhovieť žiadosti dovolateľov 1/, 2/ na ustanovenie zástupcu z radov advokátov, pretože v zmysle § 30 O.s.p. podmienkou na vyhoviecie tejto žiadosti je existencia predpokladov na oslobodenie od platenia súdnych poplatkov, ktoré u dovolateľov 1/, 2/ splnené neboli. Dovolateľmi 1/, 2/ uvádzané skutkové okolnosti teda v ničom nepotvrdzujú, že by procesným postupom súdov bola znemožnená realizácia niektorého z ich procesných oprávnení.

V danom prípade bol postup súdov oboch nižších stupňov v súlade so zákonom a nemal za následok odňatie možnosti žalobcov 1/, 2/ pred súdom konať. Za odňatie možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. nemožno považovať samotné rozhodnutie, ktorým nebolo vyhoviecie návrhu žalobcov 1/, 2/ na oslobodenie od platenia súdnych poplatkov a na ustanovenie zástupcu z radov advokátov pre dovolacie konanie. Vzhľadom

na námietku žalobcov 1/, 2/ o porušení zásad spravodlivého procesu dovolací súd uvádza, že i keď čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd zaručuje každému právo na spravodlivé konanie a prístup k súdu, nezaručuje žiadnemu účastníkovi súdneho konania bezvýhradné právo na bezplatné súdne konanie a na zastúpenie advokátom. Tak oslobodenie od súdnych poplatkov, ako aj ustanovenie zástupcu pre dovolacie konanie z radov advokátov je v občianskom súdnom konaní viazané na určité podmienky (viď vyššie), ktoré však v prípade žalobcov 1/, 2/ splnené neboli.

Keďže v danom prípade dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu nie je podľa § 239 O.s.p. prípustné a vady uvedené v § 237 O.s.p. neboli zistené, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcov 1/, 2/ ako neprípustné podľa § 243b ods. 4 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. odmietol. S poukazom na právnu úpravu dovolacieho konania sa nezaoberal napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní úspešnej žalovanej vzniklo právo na náhradu trov konania proti žalobcom 1/, 2/, ktorí úspech nemali (§ 243b ods. 4 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky jej však žiadne trovy dovolacieho konania nepriznal z dôvodu, že nepodala návrh na ich priznanie.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 8. októbra 2008

JUDr. Vladimír Magura, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Nina Dúbravčíková